

TINERII, BIBLIOTECA, INTERNETUL..

Anatol MORARU, redactor - șef

Este semnificativ faptul că 2008 a fost declarat în R. Moldova Anul Tineretului, Anul lecturii, Anul Druță. Ne gândim, firește, la semnificațiile și profiturile culturale și nu la rațiunile și interesele (pre)electorale de care se ghidează guvernarea comunistă, când decretează sărbători naționale. Ar fi normal, și nu descoper continente, ca această categorie socială să se bucure mereu de o atenție specială, or, adevărul *Tinerii sînt o expresie a continuității, rămîne a fi, cu toate imicțiunile politicului, unul axiomatic.*

Tînărul, lucru știut, se formează ca personalitate prin lecturi și devine performant cînd are acces la informații. În această ordine de idei, tinerii au astăzi la dispoziție două importante surse de formare / informare: *Biblioteca și Internetul.*

O dispută la modă în ultimele decenii este cea a substituirii Bibliotecii cu Internetul, o discuție purtată uneori la limită și în care s-au antrenat deopotrivă și cei care preferă să obțină sume de conținuturi din cărți, dar și partizanii fervenți ai calculatorului.

Nu-mi asum poziția ingrată de arbitru al acestui "război", mi-aș permite doar cîteva clarificări de fond, care, de altfel, nu-s o noutate absolută.

Internetul oferă, într-adevăr, acces la informații 24 din 24, depășind net programul de activitate al unei biblioteci. Totodată, el oferă constant și simultan un volum aproape nelimitat de informații, fapt imposibil de realizat printr-o singură vizită la bibliotecă. Pe urmă, *Internetul* poate pune la dispoziție un număr infinit de copii ale oricărui articol, volum, document, pe cînd numărul de exemplare chiar și într-o bibliotecă națională este, de regulă, limitat. Nu e lipsit de importanță pentru beneficiar și uriașa economie de timp și efort – *Internetul* dă posibilitatea căutării instantanee a informației, pe cînd într-o bibliotecă lucrul acesta e, practic, imposibil de realizat. *Internetul* poate conține, pe lîngă text, imagine și sunet, adaosuri foarte utile, mai ales, în cazul textelor din domenii tehnice și a celor din cadrul istoriei și geografiei. Internetul oferă și iluzia unei comodități, intimități, dacă vreți. Și în fine, biblioteci noi se construiesc nu în fiecare an, pe cînd viteza cu care se răspîndește accesul la Internet crește pe zi ce trece.

Biblioteca are avantajul să ofere un anume mediu pentru

lectură, este un spațiu în care poate să se producă comunicarea directă între un autor și cititori la o ședință de cenaclu sau la o lansare de carte.

E adevărat, *Internetul* reunește o sumă impresionantă de informații, dar informația verificată alternează cu cea nedocumentată. În bibliotecă, în schimb, ea este bine sistematizată, identificabilă. Și apoi, informația difuzată prin Internet, are drept sursă cărțile din bibliotecă, astfel că anume ea oferă acces la surse credibile, de primă mână.

În concluzie: *Internetul* nu trebuie văzut ca un substitut al bibliotecii, ci ca o sursă alternativă, deosebit de eficientă, operativă de informare. De unde și imaginea unei biblioteci la modul ideal - una cu spații largi, foarte bine completată, cu toate colecțiile puse pe suport electronic, care oferă diverse și rapide tehnologii de căutare a surselor și, numaidecât, cu multe, multe calculatoare în dotare.

Acum și despre un alt subiect "*ferbinte*" - problema lecturii. Prin lecturi bine dirijate tînărul (licean, student) poate să se informeze, să învețe a reflecta, să-și formeze și să-și impună opiniile, să afle cum gîndesc și scriu alții; prin lecturi (și mă gîndesc și la subiectele din curriculumul național) poate fi construită o conștiință identitară în plan cultural, poate fi articulat sistemul de valori estetice, morale, civice care să-i devină caracteristic tînărului actual.

Ei bine, orice sondaj, realizat cu deplină obiectivitate

în rîndul tinerilor din R. Moldova, ar demonstra că ei citesc puțin. Cauzele sînt multe și diferite (am putea lista zeci de probleme), dar cea mai principală este, cred, că aproape nimeni în sistemul nostru de învățămînt nu se arată preocupat la modul serios de a-i învăța pe tineri cum să citească. Ce-i drept, programa școlară conține conținuturi ce prevăd cultivarea unor competențe precum receptare și producerea de text, dar... numai în Biblie, iertați-mi paralelismul, litera e sfîntă. Sistemul nostru de învățămînt este de o frumusețe statistică sclipitoare, însă, dacă încerci să faci o arheologie a calității, trebuie să-ți asumi deziluziile. Că lucrurile nu pot rămîne așa, mai ales acum, cînd învățămîntul nostru trebuie conectat / compatibilizat la / cu cel european, este clar. Ce-i de făcut?

O experiență foarte interesantă în acest sens o putem observa la colegii noștri din România. Cum și acolo școala propunea doar...o lectură școlară a literaturii, mai mulți profesori înzestrați cu har și temeritate au inițiat din 2005, ca o alternativă, un amplu proiect *Cercuri de lectură*. O idee foarte interesantă, probată, anterior, și în alte țări europene care s-au ciocnit de acest fenomen - criza lecturii și au elaborat programe naționale de promovare a lecturii. Proiectul, ne-ar trebui spații largi ca să-l detaliem, este, cum menționează Monica Onogescu, unul "*desfășurat în exclusivitate prin voluntariat*" și își propune să realizeze toate etapele procesului dat - de la prelectură la postlectură. Astfel, cititorul are libertatea să fie lector inocent, lector competent sau, ca finalitate, și

creator de texte. Proiectul a trecut deja ecuatorul: s-a reușit extinderea lui la nivel național și s-a trecut de la abordarea globală a problematicii la strategiile actului de lectură secundat / finalizat de cel al scrierii, urmînd a se concretiza în modele didactice probante. Astfel, s-a realizat și deschiderea Cercurilor... către profesori și bibliotecari, care, după cursuri de formare, au devenit consilieri de lectură. Au apărut cîteva studii despre didactica lecturii semnate de A. Rouxell și Alina Pamfil, precum și două volume de Lecturiade Cercuri de lectură, coordonate de doamna profesor Monica Onogescu, volume care însumează opiniile, reflecțiile, experiențele mai multor participanți la proiect și care sînt, în fond, instrumente de lucru pentru noii adepți.

Care ar fi, pînă la urmă, perspectiva, utilitatea unor asemenea Cercuri de lectură la noi? Una deosebită, or, la ședințe elevii, începînd cu cei din clasa a IV(!), pot să guste cărți din Lista profesorului, dar și să-și formuleze propriile Liste de lectură. La fel, ei pot fi învățați nu numai să guste plăcerea lecturii și a interpretării, poate și ușor în detrimentul analizei cerută de școală, dar și să-și scrie propriile creații. Pînă la urmă, aceste experiențe ar putea fi de folos și autorilor de manuale și programe școlare și ar face ca adolescentul postmodern să îndrăgească nu doar Internetul, ci și lectura, și să-și formeze, astfel, competențe de comunicare, literare, culturale.

